

**wees barmhartig
zoals
jullie hemelse Vader barmhartig is**

wees barmhartig
zoals
jullie hemelse Vader barmhartig is

Inleiding

Feest vieren voor de Heer. Met dat doel bevrijdde God Israël uit hun slaafzijn. Maar dat feestvieren blijkt later niets minder te zijn dan heilig zijn zoals de Heer heilig is. Dat is de grote roeping die Israël in de woestijn van de Heer krijgt.

Als gemeente van Jezus zijn ook wij hiertoe geroepen. Wij zijn geroepen heilig te zijn zoals de Heer heilig is. Dat leven is bevrijd feestvieren voor de Heer.

Over de heiligheid van God kun je druk speculeren. Gelukkig vertelt de Here Jezus ons wat het hart is van Gods heiligheid. Dat is barmhartig zijn. *Wees dan barmhartig zoals jullie Vader barmhartig is (Lucas 6:36).*

De heiligheid en de volmaaktheid van God is zijn barmhartigheid. Dat geldt voor alles. Zijn macht, zijn grootheid, zijn wil, zijn toorn, zijn schepping, zijn zorg, zijn rechtvaardigheid, ja álles wordt gekleurd door zijn barmhartigheid.

Het komend seizoen willen wij elkaar geregeld herinneren aan de barmhartigheid van onze hemelse Vader. Wij zullen elkaar meenemen in onze roeping om ook zelf barmhartig te zijn. Wie weet zal de Heer ons dit jaar zó zegenen, dat wij met plezier een barmhartige gemeenschap zijn. Wat zal het mooi zijn als wij spelenderwijs ontdekken waarom een barmhartig leven ‘feestvieren voor de Heer’ genoemd wordt!

Doel en opzet

Onze Heer roept ons op: “wees barmhartig, zoals jullie Vader barmhartig is”. Dit boekje is gemaakt om jou te helpen deze oproep op je in te laten werken, aan te nemen en uit te leven.

Het eerste deel bestaat uit **toerusting over het thema**. Het wordt geregeld aangevuld met vragen ter overweging. Die kunnen je helpen het thema bij je hart te brengen.

Het tweede deel bestaat uit **vormen voor verwerking**. Bijvoorbeeld rond je samenzijn met de gemeente op zondagmorgen, aan jouw eettafel thuis, op het huisbezoek dat je ontvangt of tijdens een kringavond.

Het uiteindelijk verlangen bij dit boekje is dat de Heer het zo zal gebruiken dat wij ons verwonderen over zijn barmhartigheid. Mag Hij ons door de Heilige Geest bijstaan om ook zelf en als gemeente barmhartig in het leven te staan. Want dat is feest vieren voor de Heer!

Gebed

Onze Vader in de hemel,

Dank u wel dat wij opgenomen zijn in het eeuwenoude plan dat U hebt verwezenlijkt in Christus Jezus, onze Heer.

Wij danken U dat wij in Hem vrijelijk toegang hebben tot U en vragen u: Werk door uw Geest zo in uw kerk dat uw wijsheid in al haar schakeringen bekend wordt aan alle mensen.

Amen

Ef. 3:10-11

Toerusting

1. Barmwat?

Toen het Evangelie in ons taalgebied verteld werd, moest er een nieuw woord bedacht worden. Een woord dat de kerk nodig heeft om iets over God te zeggen. Een vertaling voor het woord *misericordia*.

Heel letterlijk kun je dit Latijnse woord vertalen als hart (*cor*) voor de armen (*miseri*), of te wel (b)*armhartigheid*. Het gaat dus om hart hebben voor alles en iedereen die op welk terrein van het leven dan ook, arm is.

. Hart

Wij zeggen dingen als: 'hart hebben voor iemand' of dat de situatie 'je aan het hart gaat'. En wij noemen iemand *harteloos* als hij zich niets aantrekt van de zorgen van een ander. Blijkbaar zien wij ons *hart* als de plek waar wij bewegen raken met het leven van de ander.

In de taal die de Here Jezus sprak is niet alleen het hart de plek waar je bewegen raakt, maar al je ingewanden. In het bijzonder de baarmoeder. Eén van de Hebreeuwse woorden voor barmhartigheid roept het beeld op van de baarmoeder. De veilige plaats waar wij allen ooit, op het kwetsbaarste moment van ons leven, veilig geboren en beschermd werden.

Hoe dan ook, barmhartig zijn betekent dat je je tot in het diepst van wie je bent laat raken door de nood van de ander en in beweging komt voor zijn of haar welzijn.

. Arm

Barmhartigheid is hart hebben voor de armen. Deze armen zijn niet alleen maar mensen die minder geld of spullen hebben. Je kunt op allerlei vlakken in het leven armoede ervaren of in de misère zitten. Rond je gezondheid, vriendschappen, zelfbeeld, liefde, aandacht, huwelijk, herinneringen, geloof, acceptatie, waardering, zorgen over de kerk, levensverhaal, rust, heelheid en ga zo maar door.

Uiteindelijk zijn wij misschien allemaal ergens wel arm. Niet zelden is een veelheid aan spullen voor ons een manier om om te gaan met de armoede die wij op andere terreinen van ons leven ervaren. Het enige wat ons echter echt kan helpen zijn niet onze spullen, maar de barmhartigheid van een ander.

. Concreet

In de christelijke traditie is het belangrijk dat barmhartigheid een reactie is op concrete mensen of situaties. Het is niet een gedachte of een gevoel richting mensen in het algemeen. Het is een daad.

Barmhartig ben je en doe je in de ontmoeting met deze concrete mens tegenover je.

Ter bezinning

De volgende woorden passen allemaal bij barmhartigheid.

Wat leer je uit deze woorden over wat barmhartigheid is?

Welk gevoel roepen deze woorden bij je op?

Com-passie

Mee-leven

Mede-lijden

Goeder- tieren(durend)-heid

Mee-gevoel

Met welk deel van je lijf voel je dat het lijden van een ander je raakt?

Bijvoorbeeld: slaat het op je keel, krijg je er buikpijn van, houdt het je hoofd bezig, lig je er wakker van, bal je je vuisten, keren je voeten zich op hun schreden terug, ga je direct aan de slag of gaan je traanbuizen wagenwijd open staan?

Wanneer roept het lijden of de 'armoede' van een ander geen meegevoel bij je op? Waarom niet?

Wat gebruik jij om je armoede te maskeren of te verzachten? Voorbeelden hiervan kunnen zijn: kopen, de hort op gaan, eten, drinken, gamen, pornografie, smartphone, opruimen, sporten, etc.

2. Wees mij barmhartig

Wat zou het gemis van Adam zijn geweest? Waarom pasten de hond, de pauw en de kikker niet bij hem?

Zelf zegt hij daarover dat al die beesten zijn gelijke niet zijn. Hij verlangt naar een gelijke van hem. Naar iemand die met hem mee kan voelen, mee kan leven en mee kan werken. Een medemens die mee kan lijden als hij gemis ervaart, zich onbegrepen voelt, of zich er alleen voor voelt staan.

Genesis 2 daagt ons uit na te denken over de vraag waarom wij als mensen medemensen zijn. Waarom is ons leven geen gevalletje Ik, Mijzelf en ... (vul je eigen naam in)?

Wij zijn medemens om barmhartig te zijn en barmhartigheid te ontvangen. Om hart voor elkaars armoede te hebben. Alleen dan is het niet langer nodig dat er ooit weer een mens is die zich zo op zichzelf teruggeworpen voelde als Adam.

Ik heb jouw barmhartigheid nodig

Bij dit jaarthema is het goed om eerst stil te staan bij je eigen behoefte aan barmhartigheid. Als je jezelf kent, kun je je misschien ook beter realiseren dat mensen verlangen naar jouw barmhartigheid met hen. Alleen door een confrontatie met onze eigen armoede, kunnen wij de oproep van de Heer ons eigen maken.

Om je te helpen bij de bezinning op je eigen verlangen naar barmhartigheid, kun je de volgende drie verhalen uit de Bijbel gebruiken. Lees en overdenk ze. De vragen zijn bedoeld om jou bij je bezinning te helpen.

1. Hanna en Peninna (1 Samuël 1)

Wat is de 'armoede' van elk van de personen in dit hoofdstuk?

2. Welk medelijden roepen

a) Elkana, b) Peninna, c) Hanna, d) het gezin, e) Eli en f) Samuël bij je op? Hoe zou jij barmhartig voor ieder van hen willen zijn? Waarom zou dat een mooie vorm van barmhartigheid voor hen kunnen zijn?

Wiens armoede roept de meeste herkenning bij je op? Aan welke armoede in jouw leven appelleert het? Waarom?

Kijk naar jouw antwoord bij 3. Hoe ziet de barmhartigheid eruit waar jij op dit punt naar verlangt?

2

. Jona en de stad Ninevé (Jona 3 en 4)

1. Het kwaad van de stad Ninevé is het geweld dat aan de handen van de inwoners kleeft (3:8, letterlijk). Waaraan moet je bij dit geweld denken? Hoe verhoudt dat zich tot barmhartig-zijn.

2. De Heer noemt dit geweld 'ten hemel schreiend' (1:2; letterlijk: het is opgestegen tot voor zijn aangezicht). Welke waarde hecht jij eraan dat het geweld op aarde opstijgt tot voor Gods aangezicht?

3. Onder welke gewelddadige woorden, daden, bliken, stilzwijgen of structuren heb jij al geleden? Wat deed dat met jou?

4. Aan welke gewelddadige woorden, daden, bliken, stilzwijgen of structuren maak jij jezelf schuldig? Wie heeft daar onder geleden? Wat doet dat met jou?

5. Hoe vindt de profeet Jona dat de Heer moet reageren op dit ten hemel schreiende geweld? Hoe verschilt dat van de reactie van de Heer? Waarom reageert de Heer zo (3:10)? Wat zegt dat over de barmhartigheid van God?

6. Jona heeft moeite met de barmhartigheid van God. Wie was hijzelf zonder Gods barmhartigheid (hoofdstuk 1 en 2)?

7. De dieren in Ninevé hopen ook op Gods barmhartigheid. Overdenk de boodschap dat niet alleen mensen, maar ook het milieu baat heeft bij barmhartigheid. Hoe ziet groene barmhartigheid er in de praktijk uit?

3

. De blinde Bartimeüs (Marcus 10:46-52)

1. In de Kijkbijbel hebben zowel Jona als Bartimeüs een rood hoofd. Jona van het zich ergeren aan Gods barmhartigheid. Bartimeüs van het vertrouwensvol schreeuwen om die barmhartigheid. Wanneer leek jij op Jona? En wanneer op Bartimeüs?

2. Wat roept bij jou meer medelijden op: Bartimeüs' blindheid of hoe de mensen met hem omgaan?

3. Heb jij al eens meegemaakt dat je roep om hulp, medelijden of erkenning het zwijgen opgelegd werd? Welke manieren gebruik jij zelf weleens om iemands hulpgeroep het zwijgen op te leggen?

4. Stel dat jij daar naast de weg zat te roepen om medelijden. Dan blijft de Heer staan. En hij vraagt jou: 'Wat wilt u dat Ik voor u doe?' Wat antwoord je hem?

Wie heeft de zon uit je gezicht gehaald

Wie heeft de zon uit je gezicht gehaald
Wie heeft het licht in jou gedooft
Wie heeft je rooie wangen bleek gemaakt
Wie joeg de dromen uit je hoofd
Wie brak jouw kleine hart
Kleurde je ogen zwart
Wie is niet nagekomen wat hij heeft beloofd

Wie heeft het lachen in je keel gesmoord
Heeft je vuisten zo gebald
Wie heeft dat onbevungen kind vermoord
Dat altijd opstaat als het valt
Wie boog jouw rechte rug
Trapte je speelgoed stuk
Wie brak je vleugels in de vreugde van hun vlucht

Wie is er zo aan jou voorbijgegaan
Wie verraadt hier jouw geloof
Wie houdt zich voor het kraaien van de haan
Na de derde keer nog doof
Wie is het die vergat
Dat jij de toekomst had
Wie heeft jou, net als ik, te weinig lief gehad...

| *Liedje van Herman van Veen; Tekst van Liselotte Gerritsen*

Wie?

5. Jullie hemelse Vader is barmhartig

De Here Jezus zegt dat onze hemelse Vader barmhartig is. Tegelijk zegt Hij “wie mij heeft gezien, heeft de Vader gezien” (Joh.14:9). Wil je weten hoe de barmhartigheid van de Vader eruit ziet, dan moet je naar Jezus kijken.

“Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien”. Dat zegt de Heer bij de laatste maaltijd voor zijn sterven. Hij heeft net de voeten van zijn leerlingen gewassen. Dit zijn de woorden en daden waarmee wij naar zijn lijden aan het kruis moeten kijken. In het kruis - als teken van de grootste liefde-, zien wij de barmhartige Vader.

Voor bezinning

Ook in de Islam wordt Allah de barmhartige genoemd. Waarop baseert de Islam de zekerheid dat Allah barmhartig is? Hoe verschilt dat met het christelijk geloof?

De Here God zó leren kennen, past bij hoe Hij zich aan Mozes heeft geopenbaard. Toen Hij zijn naam aan Mozes liet horen, kreeg Mozes als eerste te horen dat Hij, die is Wie hij is, barmhartig is. Wij lezen:

De HEER ging voor Mozes langs en riep uit: 'De HEER! De HEER! Een God die barmhartig is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft, maar niet alles ongestraft laat en voor de schuld van de ouders de kinderen en kleinkinderen laat boeten, en ook het derde geslacht en het vierde.' Onmiddellijk viel Mozes op zijn knieën en boog zich neer.

Exodus 34:6-8

Het is deze Naam boven alle namen die Jezus ontving nadat hij zich vernederd had tot een dienstknecht van mensen en in alle nederigheid niet zijn eigen belangen voor ogen stelde, maar dacht aan ons (Fil. 2:5-11).

De hele weg van God met de wereld, met mensen en in het bijzonder met zijn volk Israël wordt gedreven door zijn barmhartigheid.

Blij

Benoem bij ieder begrip waarmee God zich aan Mozes bekend maakt, redenen waarom jij blij bent dat de Heer zo is:

Heer, ik ben blij dat u barmhartig bent, want

Heer, ik ben blij dat u genadig bent, want

Heer, ik ben blij dat u geduldig bent, want

Heer, ik ben blij dat u trouw bent, want

Heer, ik ben blij dat u waarachtig bent, want

Heer, ik ben blij dat u duizenden geslachten..., want

Heer, ik ben blij dat u vergeeft, want

Heer, ik ben blij dat u niet ongestraft laat, want

Aan welke woorden of daden van de Here Jezus moet jij denken bij elk van de woorden die onder 2. genoemd worden.

Het is bevrijdend om te zien hoe God al aan het begin van de geschiedenis zijn rechtvaardigheid vasthecht aan zijn barmhartigheid. De zondvloed wordt met het oog daarop aan ons verteld. De grote zegen van dat verhaal is dat God (de Rechter over al wat leeft) de conclusie trekt dat rechtdoen door geweld niet helpt. De mensen worden er niet beter van. De grond is nog maar amper droog, of de zoon kijkt met onbarmhartige ogen naar zijn vader en de vader vervloekt zijn zoon (Gen. 9:20ev).

Nee, al dat geweld van de vloed heeft de mens niet vooruit geholpen. Het enige dat de wereld zal helpen is als God ons barmhartig is. Want alles wat de mens uitdenkt, van zijn jeugd af aan, is nu eenmaal slecht. Toen sloot de Heer een verbond met de aarde en met alles wat er leeft:

Deze belofte doe ik jullie: nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen. En dit,' zei God, 'zal voor alle komende generaties het teken zijn van het verbond tussen mij en jullie en alle levende wezens bij jullie: ik plaats mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen mij en de aarde. ... Als ik de boog in de wolken zie verschijnen, zal ik denken aan het eeuwigdurende verbond tussen God en al wat op aarde leeft.

Genesis 9:11-13 en vers 16

De barmhartigheid van God krijgt zoveel nadruk in de Bijbel, omdat de Bijbel eerlijk is over wie wij als mensen zijn. Het is om alles wat er uit ons eigen hart opkomt, dat wij geen ander heenkomen weten dan God, die rijk is aan barmhartigheid (Ef. 2:4). Het is vanwege het eerlijke, diepgewortelde besef van wat er uit onszelf naar boven komt aan boze gedachten, moord, overspel, ontucht, diefstal, valse getuigenissen en laster, dat in de Bijbel Gods barmhartigheid zoveel aandacht krijgt.

Dat geldt ook andersom. Binnen de veiligheid die de barmhartigheid van onze hemelse Vader biedt, is er in de Bijbel ook een opgeruimde eerlijkheid over de zonde. Zelfs de grootste helden (Noach, Abraham, Mozes, David, Petrus en Paulus) worden niet gespaard. Israël zingt zelfs als volk hele liederen waarin zij al haar misdaden één voor één benoemt (bijv. Psalm 106). Dat is een teken van dat vaste vertrouwen dat de Heer barmhartig is. Daarom klinkt het refrein eindelijk: *want zijn goedertierenheid zal bestaan in eeuwigheid.*

Gods barmhartigheid is de ademruimte waarin wij mens zijn.

Lees Efeziërs 2:1-10

Wat is volgens Paulus onze 'armoede' en wat is onze 'rijkdom'?

Ook Paulus is onbarmhartig eerlijk over ons leven buiten Jezus om. Wat herken jij hiervan wel/niet uit jouw eigen leven?

Hoe kan deze onbarmhartige eerlijkheid over onszelf ons helpen om met zeer barmhartige ogen naar elkaar te kijken?

Wat verwacht jij dat de goede werken zullen zijn die de God 'die rijk aan barmhartigheid is' mogelijk maakt?

6. Ik ben jullie Broeder in broosheid

Jezus zegt: "Wie mij heeft gezien, heeft de Vader gezien." Daarom past het ons om nog eens heel goed naar de Heer te kijken. Want in Hem is God mens geworden met de mensen, veroordeelde met de veroordeelden, zieke met de zieken en gekruisigde met de gekruisigden. Gods barmhartigheid blijkt letterlijk medelijden te zijn. Niet vanaf de zijlijn, als een toeschouwer, maar als deelgenoot aan ons lijden. Zo leren wij de Vader als de barmhartige kennen.

Er is geen lijden of armoede dat de Heer niet heeft gekend en meegedeeld. Hij heeft het gedragen tot de dood. Tot het einde toe heeft hij onze broosheid en eindigheid omhelsd. Tussen het hout van de kribbe tot dat van het kruis heeft Hij onze pijnen gedeeld. Daarenboven werd het Hem niet opgelegd: Hij heeft ons leven in pijn zelf gewild en gekozen.

Maar de genezing die Hij ons bracht door zijn menswording, zijn hele leven, zijn lijden en sterven, is duurzaam en diep. Ze is niet zomaar even beter geworden om daarna weer in pijn te vallen. Door mens te worden met ons en voor ons, heeft Jezus ons genezing gebracht, als een antistof tegen lijden en dood die nooit meer uit te drijven is. We worden van binnenuit door Hem genezen. En helemaal. Zelfs de dood heeft geen vat meer op ons. Hij is de zon van ons bestaan geworden.

Nergens wordt dit treffender beschreven dan bij de profeet Maleachi: 'Maar voor u, die mijn naam vreest, gaat dan de zon van de gerechtigheid op, die met haar vleugels genezing brengt' (Mal. 3:20a).

*Godfried Danneels en Iny Driessen
in Richt ons weer op : als leven pijn doet*

Ter overweging

Welke armoede van jou kent Jezus van binnenuit, omdat Hij dat zelf ook aan den lijve ervaren heeft?

Omdat onze grootste armoede volgens de Bijbel onze zonde-schuld is, is het op zich nemen van de zonde van de wereld de grootste daad van Jezus' medelijden met ons. Vol vertrouwen op de barmhartigheid van de Vader nam Hij het van ons af. Beladen met al ons kwaad, stelde Hij zich in onze plaats onder het rechtvaardig oordeel van de Vader. En zijn vertrouwen werd niet geschonden.

Tot op de dag van vandaag verzegelt Jezus door de Geest ons dat wij met hem delen in de liefde van de Vader voor Hem. Daarvoor heeft Hij aan ons het Avondmaal gegeven. Daar vieren wij de eenheid met de verheerlijkte die één werd met onze vernedering.

Elke keer voordat wij dit vieren gedenken wij Hem *“die zich liet boeien om ons in vrijheid te stellen; met smaad werd overladen, zodat wij niet meer te schande zouden worden; onschuldig ter dood veroordeeld werd, opdat wij voor Gods gericht vrijgesproken zouden worden; hij doorstond de aller diepste verworpenheid en angst, opdat wij door God aangenomen en nooit meer verlaten zouden worden.”*

(uit: Formulier bij de viering van het Heilig Avondmaal)

Ter overweging

Van welke zondesschuld ben je in het bijzonder blij dat de Heer het oordeel daarover al gedragen heeft?

7. Maak ons barmhartig, Heer

Elke dag onderhoudt God de wereld met al wat leeft. Hij doet dat onder andere met de hulp van zijn kerk op aarde. Als lichaam van Christus mogen wij nu laten merken dat God barmhartig is. Met het oog op de zorg en ontwikkeling van zijn schepping, roept de Heer zijn volk op om barmhartig te zijn, zoals onze hemelse Vader barmhartig is.

. In gemeenschap

Al bij de schepping kreeg de mens een hulp die bij hem/haar past. Om samen hun roeping te vervullen. Dat geldt ook voor de roeping tot barmhartigheid die wij hebben ontvangen.

Binnen de gemeente helpen de gelovigen elkaar bij deze roeping.

Wij zijn allemaal onaf geschapen en kunnen niet in ons eentje leven. Jij hebt nu eenmaal meer een antenne voor de armoede van een ander, dan ik. Maar ik kan misschien wel beter dan jij gepaste actie ondernemen. Wil jij dan mijn ogen zijn, dan ben ik jouw handen! Zo vormt de christelijke gemeente een barmhartige gemeenschap met elkaar.

. Lijden

Wij ontdekken in het leven van Jezus en uit het onderwijs van zijn apostelen, dat barmhartig zijn gepaard gaat met lijden, afwijzing en verdrukking. Wij blijven de leerlingen van Hem van wie de handen en voeten doorboord zijn.

De roeping tot barmhartigheid kunnen wij niet beantwoorden zonder een doorleefd geloof in de barmhartigheid van onze hemelse Vader. Laat staan zonder gebed om de bijstand van de Geest.

. Dichtbij

De eenvoudige, alledaagse barmhartigheid in het bijzonder valt vaak zwaar. Het blijkt vaak zoveel gemakkelijker om je (onverbonden) voor even in te zetten voor wie ver weg lijdt, dan om de langdurige verbinding aan te gaan met hen die lijden binnen de plaatselijke gemeenschap.

Zo confronteert de gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan ons ermee dat de Leviet en de priester voorbijgaan aan hun dichtbijje naaste (een volksgenoot).

Barmhartig zijn met hen die je misschien wel dagelijks tastbaar ziet en meemaakt, is de ware christelijke uitdaging. Vlijmscherp herinnert de apostel Paulus ons daaraan als hij schrijft: *“Wie niet voor de eigen familie zorgt, zelfs niet voor huisgenoten, heeft het geloof verloochend en is slechter dan een ongelovige.”* (1 Tim. 5,8)

. Levenshouding

Barmhartig zijn zoals onze hemelse Vader barmhartig is, is een levenshouding. Een houding van zien, bewogen worden en in beweging komen.

Het begint met zien. Dat houdt in dat je niet weggijkt bij het lijden in welke vorm dan ook. Maar er bij stilstaat. Onbarmhartigheid ontstaat daar waar mensen zo vol zijn met hun eigen dingen, en alleen hun eigen verlangens, ideeën, overtuigingen, pijn en verdriet voor ogen hebben. Vol zijn van jezelf, maakt je blind voor het lijden van anderen. En die blindheid is de bron van onbarmhartigheid.

Als je het lijden hebt gezien, dan komt het erop aan bewogen te worden met wat je ziet. Het gaat erom dat je toelaat dat het je raakt en waarom het je raakt. Dit is moeilijk en confronterend, want het roept zwaardere emoties op. Wij voelen ons vaak machteloos, waardoor het niet de onwil is dat wij ons hart tegen het lijden van een ander pantseren, maar vaak pure onmacht.

Wie gezien heeft en bewogen is, mag in beweging komen. Ja, moet zelfs in beweging komen. De apostel Jakobus herinnert ons eraan als hij schrijft: “Broeders en zusters, wat heeft het voor zin als iemand zegt te geloven, maar hij handelt er niet naar? Zou dat geloof hem soms kunnen redden? Als een broeder of zuster nauwelijks kleren heeft en elke dag eten tekortkomt, en een van u zegt dan: *‘Het ga je goed! Kleed je warm en eet smakelijk!’* zonder de ander te voorzien van de eerste levensbehoeften – wat heeft dat voor zin? Zo is het ook met geloof: als het zich niet daadwerkelijk bewijst, is het dood.” (Jakobus 2:14-17)

. Aanvaarding

In beweging komen roept het beeld op van handen uit de mouwen. Maar vergeet niet een van de kostbaarste ‘handelingen’ en dat is de onvoorwaardelijke aanvaarding van de ander. Compleet met zijn/haar eigenaardigheid of eigenzinnigheid. Aanvaarding gaat niet over goedkeuren of afkeuren van wat de ander vindt of doet. Maar wel over het serieus nemen van de ander. En hem of haar toelaten met zijn of haar anders-zijn in jouw nabijheid te leven.

. Herschep mijn hart, Heer!

Barmhartigheid is hart hebben voor de armen. Verlang je daarnaar? Wil je graag barmhartig zijn zoals onze hemelse Vader barmhartig is? Wil je met de Heer meewerken bij het onderhouden van alles wat leeft? Dan komt het uiteindelijk aan op jouw hart. Op de herschepping van jouw hart. Dat ontstaat in het toevertrouwen van jezelf aan Jezus.

Vraag Hem een nieuw hart in je binnenste te scheppen. Een hart dat niet bang is om te zien en bewogen te worden. Omdat het weet hoe bewogen de Heer is met jouw armoede.

B. Verwerking

1. In je binnenkamer

In het eerste deel werd je geregeld aan het denken gezet. Mogelijk smaakte het naar meer. In dat geval kun je de volgende verwerkingsvragen en –suggesties overwegen. Ze kunnen je erbij helpen om in geloof te leven van Gods barmhartigheid.

. Bijbellezen

Lucas 4: 16-30 Jezus is gestuurd om ons de barmhartige Vader bekend te maken.

Lucas 15:11-32 De gelijkenis van de barmhartige Vader.

Lucas 10:30-37 De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan

Matteüs 18:23-35 De gelijkenis van de onbarmhartige knecht.

Heel Lucas Dit evangelie staat in de traditie bekend als het Evangelie van de barmhartigheid.

Het boek Ruth De barmhartigheid van de Moabitische Ruth staat tegenover de onbarmhartigheid van Israël (Rechters 19 ev.)

Psalm 136 Het refrein verwoordt de vastigheid van de geschiedenis waaraan de Israëlieten elkaar herinnerden.

Matteüs 5:7 Een zaligspreking gewijd aan barmhartigheid.

Exodus 7ev Wat is er allemaal nodig om het verharde hart van Farao zacht te krijgen. Een barmhartig hart krijg je niet zo 1-2-3.

. Zelfonderzoek

Geregelde biddende zelfonderzoek is goed voor onze geestelijke gezondheid. Hierbij enkele vragen om jou daarbij te helpen.

1. Welke persoon in mijn leven (en in de kerk) ervaar ik als erg barmhartig naar mij toe? Dank God voor hem of haar.
2. Welke persoon (in de kerk) herinnert mij met heel zijn/haar levenshouding aan onze barmhartige Vader in de hemel? Dank God voor hem of haar.
3. Welke persoon in mijn leven (en in de kerk) roept diep meegevoel bij mij op? Bid voor hem of haar en vraag de Heer jou te helpen deze persoon barmhartig te zijn.
4. Welke persoon in mijn leven (en in de kerk) roept weerstand bij mij op? Ga bij jezelf na waarom. Wat betekent de oproep van de Heer om barmhartig te zijn in deze situatie? Vraag de Heer om verzachting van jouw hart.
5. Ben ik getrouwd? Wat betekent de oproep van Jezus voor mijn omgang met mijn partner? Heb ik kinderen? Hoe ben ik voor mijn kinderen een herinnering aan hun barmhartige hemelse Vader? Dank de Heer voor wat goed gaat, vraag om zijn bijstand bij wat minder gaat.
6. Zijn er dingen in mijn leven voorgevallen die voor verharding bij mij zorgen? Hoe kan ik goed voor die pijnlijke ervaringen zorgen? Vraag de Heer wie Hij jou geeft om barmhartig met jou over deze pijn te spreken.

2. Bij ons samen zijn op zondag

Ieder zondag **groeten** wij elkaar met de woorden: *'Genade, barmhartigheid en vrede van God onze Vader en van Jezus Christus onze Heer.'* Dit is de ruimte waarin wij elkaar zien en ontmoeten. Dat is de ook de ruimte waarin wij vanaf het begin ons **verootmoedigen** en onze zonden in elkaars aanwezigheid oprecht belijden. Wie bewust omgaat met deze elementen van de eredienst, zal meer genieten van Gods barmhartigheid en barmhartiger met elkaar kunnen zijn.

Van oudsher belijden wij als kerk dat wij op zondag bij elkaar komen om iets van ons bezit te delen met de armen. De afgelopen tijd is het steeds meer het gebruik geworden om te **collecteren** voor 'het rondkrijgen' van de begroting. Het is misschien een mooie gelegenheid om dit jaar keuzes te maken die ons in de gelegenheid stelt de collecteopbrengsten weer echt alleen voor de armen te bestemmen.

Op zondagmorgen wordt ook altijd het Evangelie **verkondigd**. Dit jaar zal die verkondiging op verschillende zondagen aansluiten bij het jaarthema.

Jaarthema

De voorlopige planning ziet er als volgt uit:

10 sept.	De barmhartigheid van God: het geluk van de wereld (Gen. 8:21 en 23)
17 sept.	Zoals jullie hemelse Vader (Lucas 15:11-32)
24 sept.	Wie Mij ziet, heeft de Vader gezien (Joh. 14:9)
21 jan.	Geroepen tot barmhartigheid (Leviticus 1:1)
28 jan.	De barmhartige Samaritaan (Lucas 10:25-37)

Tijdens de veertigdagentijd staan de werken van barmhartigheid centraal. Op de zondagen in deze periode houden wij deze voorlopige planning aan:

18 febr.	Ik had honger
25 febr.	Ik had dorst
4 mrt	Ik was een vreemde
11 mrt	Ik was naakt
18 mrt	Ik was ziek
25 mrt	Ik zat gevangen

3. Op de kring en/of vereniging

Elke preek wordt vergezeld van gesprekpunten. Stel aan je kring of vereniging voor om daarvan gebruik te maken. Overweeg ook als kring heel bewust elkaar te helpen bij een barmhartige levenshouding. Overweeg eens als kring een diaconaal project op te pakken. Misschien kan Stichting Present in Deventer of Doetinchem jullie helpen.

4. Het barmhartige leven

Leef het barmhartige leven. Vergeet nooit wat de Heer heeft beloofd: Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden.

5. Verdere literatuur

Heb je zelf iets moois gelezen over het jaarthema. Laat het weten, dan kunnen wij literatuursuggesties met elkaar delen op de site van de kerk.

**GKV Zutphen Het Lichtpunt
Jaartheme 2017/2018
Werkgroep gemeentethema**

